

РЕШЕНИЕ

№ 688

гр. София, 11.05.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 8-МИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на дванадесети април през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Красимир Машев

Членове: Златина Рубиева
Петя Алексиева

при участието на секретаря Елеонора Тр. Михайлова
като разгледа докладваното от Петя Алексиева Въззивно гражданско дело № 20211000503496 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С Решение № 263662/04.06.2021 г., постановено по гр.д. № 12962/2020 г. по описа на СГС, I-14 състав, ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД е осъдено да заплати на С. А. С. и на Е. П. С. застрахователно обезщетение в размер на сумите по 72 000 лв. за причинените им неимуществени вреди по повод възникнало ПТП на 21.10.2019 г., от което е настъпила смъртта на техния син Е. С. С., ведно със законната лихва от 01.05.2020 г. до окончателното изплащане на сумите, като исковете за разликата над присъдените суми от по 72 000 лв. до пълния претендиран размер от по 150 000 лв., както и за законна лихва за периода 01.04.2020 г. до 30.04.2020 г. са отхвърлени като неоснователни. С решението като неоснователен е отхвърлен и иска на В. СТ. С. за застрахователно обезщетение от 60 000 лв. за причинените ѝ неимуществени вреди от смъртта на нейния брат Е. С. С..

Срещу решението е постъпила въззивна жалба от ответника по делото ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, в частта, с която дружеството е осъдено да плати на ищите С. А. С. и на Е. П. С. сумите над 30 000 лв. за всеки ищец да присъдените им суми по 72 000 лв.

Въззивникът-ответник поддържа, че в тези части обжалваното решение е неправилно, поради противоречие с материалния и процесуалния закон. Поддържа се, че първоинстанционният съд е уважил предявените срещу дружеството искове, при допуснати съществени процесуални нарушения, неправилно прилагане на материалния закон, като кредитира избирателно събрания доказателствен материал, не взема предвид приложените

по делото доказателства в тяхната съвкупност, като същевременно неправилно интерпретира същите. Счита, че съдът правилно е определил размера на действително претърпяните вреди, като определената сума от 120 000 лв. е справедлив размер на вредите. Твърди обаче, че неправилно съдът е приел принос в размер на 40% от пострадалия, мотивирайки се с по-голямата отговорност на водача на МПС, отколкото на пътник. Твърди, че приносът на пострадалия дори само на приетото основание-нарушение на чл.137е от ЗДвП е поне 50%. Твърди, че съдът не е обсъдил останалите сторени възражения за съпричиняване, които обуславят кумулативно доста по-висок процент принос за настъпване на вредите, а именно: пострадалият се е качил на ППС, което не е било технически и конструктивно предназначено за превозване на пътници, като пострадалото лице е било наясно с този факт. Процесният мотоциклет не е имал седящо място и степенки за пътник, тъй като е т.нар. кросов мотор. Твърди се, че на следващо място пострадалият се е возил при водач, който е управлявал мотоциклета със скорост надвишаваща нормативно определената максимална такава за процесния пътен участък. Въззивникът твърди, че тези обстоятелства съвкупно с не поставянето на предпазен шлем от страна на пострадалия, обуславят принос от поне 75% от негова страна, тъй като не е положил и най-елементарна грижа за предпазване на здравето и телесния си интегритет при качване на МПС, чието управление и/или возене представляват високорискови действия. Твърди се, че неправилно първоинстанционният съд е оставил без уважение възражението за независимо съизвършителство от страна на водача на процесния мотоциклет, който е бил неспособен за съответната категория МПС, качил пътник, който не е имал поставена каска на конструктивно не пригоден за превоз на пътници мотоциклет, управлявал ППС, което не е било застраховано със задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“, със скорост надвишаваща нормативно определената максимална такава за процесния участък.

Моли съда да отмени решението на първоинстанционния съд в обжалваната част и да намали размера на присъденото обезщетение, като отчете реалните размери на съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия, както и да се произнесе досежно доказаното наличие на принос от страна на водача на мотоциклет марка „Ямаха“, модел „ХТ 600“ с рег.№ ***. Моли и в съответствие с присъдения размер, съдът да коригира присъдените разноски и адвокатски хонорар на първа инстанция и да присъди на въззивника направените разноски в настоящото производство.

В срока по чл.263, ал.1 от ГПК отговор срещу въззивната жалба на ответника, депозира третото лице помагач Ю. П. Й., който я оспорва като неоснователна. Изцяло оспорва изложените във въззивната жалба доводи за незаконосъобразност на първоинстанционното решение в частта, относно твърденията, че изключителна вина за настъпилите вреди има третото лице помагач, респ. че последният има принос, представляващ според чл.53 ЗЗД независимо съизвършителство при причиняването на вредоносния резултат. Третото лице помагач твърди, че за него настъпилият инцидент се явява случайно деяние, тъй като същият се движил по път с предимство, с позволена от закона скорост на движение, в неговата

лента и по този начин нито е могъл, нито е бил длъжен да предвиди, съобрази или предположи противоправни действия на други участници в движението.

Моли съда да постанови съдебен акт, с който да потвърди обжалваното решение на СГС и да остави без уважение въззивната жалба на ответника в частта ѝ относно твърденията за наличие на противоправни действия на третото лице помагач Ю.Й..

Срещу постановеното по делото решение е постъпила и въззивна жалба, уточнена с молба вх.№ 346652/02.09.2021 г. от ищите С.С. и Е.С. в отхвърлителната му част за разликата над присъдените суми от по 72 000 лв. до сумите от по 100 000 лв., а от ищцата В.С. и в частта, с която нейният иск за 60 000 лв. е отхвърлен като неоснователен.

Въззивниците-ищци твърдят, че решението в обжалваните от тях части е неправилно, необосновано и постановено при нарушение на материалния закон и по-конкретно чл.52 и чл.51 от ЗЗД. Твърди, че съдът не е обсъдил и съобразил събраните по делото доказателства в тяхната съвкупност. Ищите родители на пострадалия считат, че справедлив размер на обезщетението е сумата от 150 000 лв. Твърди се, че съдът не е отчел всички конкретни и относими към критерия за справедливост обстоятелства, поради което се е отклонил от задължителната практика на ВКС, свързана с приложението на чл.52 ЗЗД, което от своя страна е довело и до присъждането на занижено по размер обезщетение, явяващо се несправедливо. На следващо място въззивниците твърдят, че по делото не се е установило по категоричен начин наличието на съпричиняване от страна на пострадалия. Твърди се, че определеното обезщетение за понесените неимуществени вреди от ищите не е следвало да бъде редуцирано в такава висока степен въз основа на неговото поведение, поради което първоинстанционният съд неправилно е приложил закона. На следващо място се твърди, че неправилно първоинстанционният съд е приел неоснователност на иска на ищцата В. С.. Твърди се, че по делото е установено наличието на дълбока емоционална връзка. Ищцата изразява несъгласие с извода на съда, че доказаната дълбока връзка между брат и сестра е нормална и не следва да попада в кръга имащи право на обезщетение. Твърди, че дължимото на ищцата В. С. обезщетение следва да се определи по справедливост, без да се съобразява предвидения в параграф 96, ал.1 от ПЗР на ЗИДКЗ максимален размер.

Моли съда да отмени решението в обжалваните му части и вместо него постанови друго, с което да уважи иските на родителите за сумите от по 100 000 лв., а искът на сестрата за сумата от 60 000 лв. Адвокат В.С. претендира адвокатско възнаграждение определено по реда на чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата.

Отговор на въззивната жалба на ищите е подаден от ответника ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД. Ответникът оспорва жалбата на ищите и моли съда да я остави без уважение като неоснователна и недоказана.

С оглед предмета на настоящото въззивно производство, Решение № 263662/04.06.2021 г., постановено по гр.д. № 12962/2020 г. по описа на СГС, I-14 състав е влязло в сила, в частта, с която предявените от С. А. С. и Е. П. С. срещу ЗАД „ ОЗК-Застраховане“ АД искове за неимуществени вреди са уважени за сумите от по 30 000 лв., ведно със законната лихва

върху тези суми, считано от 01.05.2020 г. и в частта, с която тези искове са отхвърлени като неоснователни за разликата над сумите от по 100 000 лв. до сумите от по 150 000 лв., както и исковите за заплащане на законна лихва за периода от 01.04.2020 г. до 30.04.2020 г., поради необжалването му.

Предмет на настоящото производство е и подадената от ищите чрез процесуалния им представител частна въззивна жалба срещу определение № 272549 от 05.08.2021 г., с което съдът е оставил без уважение молба вх.№ 333407/28.06.2021 г., съдържаща искане с правно основание чл.248, ал.1 от ГПК с искане да бъде присъдено адвокатско възнаграждение на адвокат П. по реда на чл.38, ал.2 от ЗА.

Поддържа се, че за уважаване на искането по чл.38, ал.2 от ЗА е достатъчно по делото да е била осъществена правна помощ без данни за договорен в тежест на представляваната страна размер на възнаграждението, заявление, че предоставената правна помощ е договорен като безвъзмездна и липса на данни, които да го опровергават, отговорност на насрещната страна за разноски, съобразно правилата на чл.78 ГПК.

Моли съда да отмени обжалваното определение и да бъде допълнено решението в частта за разноските и по-конкретно да присъди адвокатски хонорар на адвокат Т. П. в размер съобразен с уважената част на иска.

Отговор на така подадената частна въззивна жалба е депозиран от ответното застрахователно дружество, с което я оспорва като недопустима, евентуално неоснователна и моли съда да я остави без уважение.

В открито съдебно заседание въззивниците-ищци чрез своя процесуален представител поддържат въззивната си жалба и частната въззивна жалба, оспорват тази на ответника. Адвокат П. претендира адвокатско възнаграждение по чл.38, ал.2 от ЗА. Представя списък на разноски. Заявява при условията на евентуалност възражение за прекомерност на заплатеното от ответното дружество адвокатско възнаграждение. Подробни аргументи са изложени в писмени бележки представени по делото.

В открито съдебно заседание въззивникът-ответник, не изпраща представител, изразява становище в хода по същество в писмена молба представена по делото. Претендира разноски, за което представя списък.

Третото лице помагач, в съдебно заседание чрез своя процесуален представител моли съда да остави без уважение въззивната жалба на ответното застрахователно дружество в частта, с която се цели признаване на изключителна вина, респ. съизвършителство от страна на привлечения като трето лице помагач Ю.Й. по подробните аргументи изложени от него в отговора на тази въззивна жалба.

Апелативен съд-София, 8-ми граждански състав състав, след преценка по реда на въззивното производство на твърденията и доводите на страните и на събраните по делото доказателства, намира следното от фактическа страна:

Софийски градски съд е бил сезиран с активно субективно и обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл. 432, ал.1 от КЗ, в сила от 01.01.2016 г., във връзка

с чл.45 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД предявени от С. А. С., Е. П. С. и В. СТ. С. против „Застрахователно акционерно дружество ОЗК-Застраховане“ АД.

От събраните пред първоинстанционния съд доказателства, въззивният съд приема за установени и доказани следните факти и обстоятелства:

От протокол за оглед на местопроизшествие от 21.10.2019 г., скица и фотоалбум към него, както и със заключението на САТЕ, не оспорено от страните се установява, че на 21.10.2019 г. около 23,35 часа, в гр.София мотоциклет „Ямаха ХТ600“ с рег. № ***, управляван от третото лице помагач Ю. П. Й. и на който пътувал като пътник Е. С. С., се движел по ул. „Поп Грую“ върху дясната пътна лента с посока от бул. „Владимир Вазов“ към ул. „Летоструй“ със скорост от порядъка на 45 км/ч. В това време л.а.м. „Мерцедес Ц 250“ с рег. № ***, управляван от свидетелката Д. Г. Г. се движел по безименна улица от дясно на ляво за посоката на движение на мотоциклета. Кръстовището на ул. „Поп Грую“ с безименна улица е Т-образно и е регулирано с пътни знаци, като за посоката на движение на лек автомобил Мерцедес е наличен пътен знак Б1 „Пропусни движещите се по пътя с предимство“. Достигайки кръстовището, водачът на лекия автомобил, без да спира, е предприел маневра „ляв завой“, за да се включи в движението на ул. „Поп Грую“. В това време мотоциклетът приближава автомобила от лявата му страна, като преди да достигне кръстовището, водачът му виждайки навлизащия автомобил върху пътната му лента, предприема отклоняване на мотоциклета в ляво, за да избегне удара с него. Реализира се ПТП, като мотоциклетът с предната си странична част удря лек автомобил Мерцедес в предната му дясна част челно. В момента на удара мотоциклетът е бил под ъгъл 10 градуса наляво, а лекият автомобил под ъгъл спрямо осевата линия на ул. „Поп Грую“ 20 градуса. След удара мотоциклетът е преминал от дясната страна на автомобила, като се е установил след мястото на удара, след което е бил преместен. След настъпилия удар водачът и пътникът на мотоциклета, са се отделили от него, като се прелетели над предния капак на автомобила и са се установили върху платното за движение. След удара лекият автомобил е продължил движението си, като се е установил на мястото, където е бил намерен, в близост до мястото на удара.

В пряка причинна връзка от произшествието пътникът Е. С. е получил обширна и тежка черепно-мозъчна травма, от която последвала и смъртта му. Съобразно приетото по делото и неоспорено от страните заключение на СМЕ, непосредствена причина за смъртта на С., са засягането на мозъчните центрове на централно ниво, отговорни за дихателната и сърдечната дейност на дроб и сърцето и оттам до остра дихателна и сърдечно-съдова недостатъчност с летален изход. Вещото лице сочи, че обширната и тежка черепно-мозъчна травма, свидетелства категорично за непоставена предпазна каска към момента на ПТП. Установява се, че при наличието на такава, е щяло да се получат контузии по главата в зависимост от посоката на удара, с евентуално мозъчно сътресение, както и повърхностни кожни рани и охлузвания от/на ръба на каската в зоната на челото над веждите, но не и тежката ЧМТ довела до летален изход.

От приетото по делото удостоверение за съпруг/а и родствени връзки с изх.№ РПД20-ДИ04-

50 от 20.02.2020 г. на СО, район Подуяне се установява, че първите двама ищци С. и Е.С. са родители, съответно баща и майка на починалия Е. С. С., а третата ищца-негова сестра.

Между страните не е било спорно, че към 21.10.2019 г. за лек автомобил марка „Мерцедес Ц250“, с рег.№ *** е имало валидна задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ при ответното дружество, обективизирана в застрахователна полица № BG/23/119000456216 с валидност от 08.02.2019 г. до 07.02.2020 г.

Съобразно заключението на САТЕ от техническа гледна точка причината за настъпилото ПТП са субективните действия на водача на лекия автомобил Мерцедес със системите за управление на автомобила, който навлязъл в кръстовището от път без предимство в момент, в който мотоциклет Ямаха го е приближавал от лявата му страна, като е навлязъл в опасната му зона за спиране. Установява се, че водачът на мотоциклет Ямаха, движещ се със скорост 45 км/ч не е имал техническа възможност да спре преди мястото на удара с лек автомобил Мерцедес от момента, когато обективно е имал възможността да го забележи върху платното му за движение. Такава възможност би имал, ако се е движил със скорост от 26,7 км/ч или по-ниска. Вещото лице установява, че по делото има данни, че процесният мотоциклет към момента на настъпилото ПТП не е бил преминал през ГТП пред КАТ, но няма данни за неизправности по него.

Пред първоинстанционния съд и за установяване на претърпените от ищите неимуществени вреди, са събрани свидетелските показания на Р. Р. В. и Е. В. Й..

Свидетелката В. установява, че познава Е. и С. още от 1986 г. преди да сключат граждански брак. Свидетелката установява също така, че видяла ищите на следващия ден след погребението на сина им. Те били в покъртително състояние, което не е подобрено и към момента. Социалните им контакти са ограничени до минимум. Свидетелката установява, че преди инцидента двамата родители били в изключително близки отношения със сина си. Към момента на произшествието, синът им живеел отделно със своята приятелка, но се виждал с родителите си всеки ден. Пострадалият имал изключително близки отношения със сестра си, били като близнаци. Сестрата е по-голяма с четири години и тя била като водач, брат ѝ за всичко се допитвал до нея, подкрепяли се и непрекъснато си помагали. Е. и след завършването си работел с баща си заедно. Около година преди инцидента Е. се изнесъл с приятелката си да живее самостоятелно, като до този момент той живеел заедно със семейството си в къщата им в с.***. Сестрата има отделно семейство, има дете на три години и половина. След смъртта на брат си, тя се върнала при майка си и баща си за една година за морална подкрепа.

Свидетелят Й. установява, че семейството на ищите живеело заедно в с.***. Сестрата В. има семейство, има свое дете. Е. живеел в отделно жилище, в което се изнесъл около година преди инцидента. Имали перфектни отношения, били много задружни, някой от тях имал ли проблем-всички го решавали заедно.

При така установената фактическа обстановка и с обжалваното решение, първоинстанционният съд е приел, че вина за настъпилото пътно-транспортно произшествие

има водачът на лек автомобил „Мерцедес“ и че справедлив размер на обезщетението е сума в размер на по 120 000 лв. за всеки един от двамата родители. Приел е за основателно и въведеното от ответника възражение за принос от страна на пострадалия ищец, а именно пътувал без поставена предпазна каска, определил процента съпричиняване в размер на 40%, поради което е осъдил ответното дружество да заплати на ищите сумата от по 72 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди в резултат на смъртта на техния съд, намираща се в пряка причинна връзка с ПТП, настъпило на 21.10.2019 г., ведно със законната лихва, считано от 01.05.2020 г. до окончателното изплащане, като е отхвърлил искове до пълния предявен размер от по 150 000 лв. Изцяло отхвърлил искът на сестрата, приемайки, че същата не доказва болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка. Отхвърлил като неоснователни възраженията на ответника за независимо съпричиняване на вредите и от водача на мотоциклета-третото лице помагач.

*При така установената фактическа обстановка въззивният съд приема следното от **правна страна:***

Въззивните жалби са подадени в срока по чл.259, ал.1 от ГПК от легитимирани да обжалват страни и са насочени срещу валиден и допустим съдебен акт, подлежащ на обжалване, съгласно чл.258, ал.1 ГПК. В този смисъл подадените въззивни жалби си процесуално допустими.

На основание чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част. По останалите въпроси той е ограничен от посоченото в жалбата.

Обжалваното решение е валидно и допустимо.

От правна страна предявените иски за изплащане на обезщетения за претърпени неимуществени вреди, съдът квалифицира по чл.432, ал.1 от КЗ, в сила от 01.01.2016 г., във връзка с чл.45 от ЗЗД.

На първо място така предявените иски са процесуално допустими.

На 31.01.2020 г. ищите са предявили извънсъдебно претенцията си пред ответното дружество, като в законоустановения тримесечен срок по чл.496, ал.1 от КЗ, изтекъл на 30.04.2020 г., ответникът не е определил и не е изплатил застрахователни обезщетения. Искове са предявени пред първоинстанционния съд на 25.11.2020 г. т.е. след изтичане на законоустановения тримесечен срок, поради което се явяват процесуално допустими.

Отговорността на застрахователя е функционално обусловена и по правило тъждествена по обем с отговорността на делинквента. За да се ангажира отговорността на застрахователя по чл. 432, ал. 1 от КЗ е необходимо към момента на увреждането да съществува валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка "Гражданска отговорност", между прекия причинител на вредата и застрахователя. Наред с това следва да са налице и всички кумулативни предпоставки от фактическия състав на чл. 45 от ЗЗД, пораждащи основание за отговорност на прекия причинител - застрахован спрямо увредения

за обезщетяване на причинените вреди.

По силата на сключения договор, застрахователят се задължава да покрие в границите на застрахователната сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди. Фактът на тяхното настъпване, вината на причинителя, както и обстоятелството, че те са в резултат от покрит риск по застраховката "Гражданска отговорност", са безспорно установени, както правилно е приел и първоинстанционния съд.

По въззивната жалба на ответното застрахователно дружество и на ищите-родители на починалия Е. С. С..

Неоснователни са въведените от въззивника-ответник възражения срещу правилността на извода на първоинстанционния съд за недоказаност на въведените от него с отговора основания за принос от страна на пострадалия, а именно: пострадалият се е качил на ППС, което не е било технически и конструктивно предназначено за превозване на пътници, като пострадалото лице е било наясно с този факт. Процесният мотоциклет не е имал седящо място и степенки за пътник, тъй като е т.нар. кросов мотор. Твърди се, че на следващо място пострадалият се е возил при водач, който е управлявал мотоциклета със скорост надвишаваща нормативно определената максимална такава за процесния пътен участък.

Първото твърдение, че пострадалият се е качил на ППС, което не е било технически и конструктивно предназначено за превозване на пътници, не е доказано главно и пълно от ответника, който не е ангажирал нито едно доказателство за това. В тази връзка са събрани само показанията на виновния за процесното ПТП водач на процесния лек автомобил Мерцедес, които съдът намира за необективни, доколкото същите са дадени от заинтересован свидетел и по отношение на факти и обстоятелства, които биха го уличили в извършване на престъпление. Видът на процесния мотоциклет не е възможно да бъде установен и от приложените фотоснимки, доколкото същите са с изключително ниско качество и на практика от тях не могат да се установят обстоятелства, относно вида на участвалите в произшествието пътни превозни средства, както и повредите по тях. Напълно възможно е на мотоциклета да са поставени допълнителни степенки.

Дори да се приеме, че по делото безспорно е установено, че пострадалият се е качил на ППС, което не е било технически и конструктивно предназначено за превозване на пътници, то това негово поведение не е в пряка причинна връзка с падането от мотоциклета и настъпилата в следствие смърт. Наличието на причинна връзка между поведението на пострадалия и настъпването на противоправния резултат е предпоставка за приложението на разпоредбата на чл. 51, ал. 2 ЗЗД /т. 7 ППВС 17/63 г./. Видно от заключението на приетата по делото САТЕ, отделянето на пострадалия от мотоциклета, прелитането над предния капак на автомобила и установяването му върху платното за движение, е единствено и само резултат от настъпилия удар между двете превозни средства, а не от това, че пострадалият е пътувал на седалка, предназначена само за един човек.

По отношение на второто възражение, че пострадалият се е возил при водач, който е

управлявал мотоциклета със скорост надвишаваща нормативно определената максимална такава за процесния пътен участък. Качвайки се като пътник в превозно средство, пострадалият не може да носи отговорност за скоростта, с която същото ще бъде управлявано от водача.

Ето защо правилно първоинстанционния съд е приел за неоснователни тези възражения за принос от страна на пострадалия.

Безспорно е установено, че пострадалият е пътувал на мотоциклета без поставена предпазна каска и това негово поведение е в пряка причинна връзка с настъпилия летален изход.

При определяне степента на съпричиняването подлежи на съпоставка тежестта на нарушението на делинквента и това на увредения, за да бъде установен действителният обем, в който всеки един от тях е допринесъл за настъпването на пътното произшествие. Паралела и сравнението на поведението на участниците в движението, с оглед правилата, които всеки е длъжен да съблюдава, ще обоснове конкретната за всеки случай преценка за реалния принос и за разпределянето на отговорността за причиняването на деликта. Съразмерността на действията и бездействията на пострадалия с останалите обективни и субективни фактори, причинили пътното произшествие, ще определят и приноса му за настъпването на вредите.

Настоящият съдебен състав намира, че съотношението в приноса на пострадалия син на ишците за съпричиняване на вредоносния резултат не може да е равно с това на правоспособния водач на лекия автомобил, с който е настъпило произшествието, както правилно е приел и първоинстанционния съд, но въззивният съд намира, че определеният принос в размер на 40% е завишен.

В този смисъл въззивната жалба на двамата родители в тази ѝ част е основателна.

Намира, че приносът на пострадалия е в размер на 30 %. Така определения принос е и в съответствие със съдебната практика на ВКС в случаите на принос от пострадал пътувал без поставена защитна каска. Така напр. с Решение № 999 от 14.11.2008 г. на ВКС по гр. д. № 2857/2007 г., III г. о., ГК, при липса на защитна каска определеният принос е $\frac{1}{4}$ или 25%, с Решение № 184 от 4.03.2014 г. на ВКС по т. д. № 275/2012 г., I т. о., ТК е приет принос $\frac{1}{3}$ или около 33%, с Решение № 31 от 4.04.2019 г. на ВКС по т. д. № 1267/2018 г., I т. о., ТК-25%.

Въззивният съд напълно споделя извода на състава на СГС, че в случая не е налице независимо съизвършителство на водачите на участващите в ПТП превозни средства.

На първо място действително в приложения и приет по делото протокол за разпит на водача на мотоциклета се съдържа признание от него, че притежава валидно СУМПС за категория В и С, няма придобита категория А, в момента кара курса. Доколкото протоколът за разпит е подписан от водача Ю. П. Й. и съдържа признание на неблагоприятни за него факти, то този писмен документ има доказателствена сила и установява липсата на правоспособност на третото лице помагач за управление на мотоциклет. С оглед обаче установения механизъм на настъпване на произшествието, въззивният съд намира, че липсата на

правоспособност не е довела и не е в пряка причинна връзка с настъпилото произшествие. Касае се за мъж на 26 години, който е правоспособен водач на превозни средства от категория В и С, което означава познаване на правилата за движение по пътищата. Начинът на настъпване на застрахователното събитие сочи, че липсата на правоспособност за управление на мотоциклет, не са обусловили настъпването на вредите.

По съображения изложени по-горе съдът намира на първо място, че по делото не е установено категорично, че мотоциклетът не е бил конструктивно пригоден за превоз на пътници, както и че е бил технически неизправен, а от друга страна горните обстоятелства не са в причинна връзка с настъпване на произшествието, доколкото падането на водача и на пострадалия от мотоциклета не е в резултат от неправилното сядане и прикрепване към седлото на мотоциклета, а единствено и само от удара между двете превозни средства. Управлението на превозно средство без застраховка «Гражданска отговорност» още по-малко може да бъде в причинна връзка и да допринесе за настъпване на процесното ПТП.

И на последно място водачът на мотоциклета не е имал задължението по чл.62, т.2 от ЗДвП да се движи със скорост не по-голяма от 20 км/ч, доколкото по делото, включително и с протокола за оглед, не са събрани доказателства, че мястото на произшествието е обозначено като жилищна зона. Съобразно нормата на чл.61 от ЗДвП, жилищната зона е обособена, специално устроена територия в населено място, **която е обозначена като такава на входовете и изходите ѝ с пътни знаци** и където действат специални правила за движение. Наличието на такива не е отразено нито в протокола за оглед, нито път ответникът с ангажираните от него доказателства е доказал. В тежест именно на ответника е да докаже главно и пълно наличието на принос, съответно на независимо съизвършителство, което същият не е сторил в настоящия процес.

По горните съображения исканията на въззивника-ответник за определяне на по-висок размер на принос от страна на пострадалия се явяват неоснователни.

Основателни са обаче възраженията на въззивниците-ищци, родители на пострадалия, че определените от първоинстанционния съд обезщетения са занижени и несъответстващи на реално претърпените вреди.

При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът се ръководи от принципите на справедливостта и от своето вътрешно убеждение. Неимуществените вреди, макар да имат стойностен еквивалент, са в сферата на субективните преживявания на пострадалия, затова за тяхното определяне имат значение различни обстоятелства.

При определяне на дължимото обезщетение съдът изхожда и от икономическата конюнктура в страната в страната към момента на увреждането и общественото възприемане на критерия за "справедливост" на съответния етап от развитие на обществото в държавата във връзка с нормативно определените лимити по застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите.

Икономическата конюнктура е в основата на непрекъснатото осъвременяване на нивата на застрахователно покритие за неимуществени вреди, причинени от застрахования на трети

лица.

При определяне на справедливо обезщетение за неимуществени вреди при причиняване на смърт, от значение са възрастта на увредения, общественото му положение, отношенията между пострадалия и претендиращия обезщетението, обстоятелствата, при които е настъпил вредоносния резултат, както и други обстоятелства.

Съдът намира, че справедливият размер за обезщетяване на двамата родители от загубата на техния син възлиза на сумата от по 140 000 лв. Тези размери удовлетворяват обществения критерий за справедливост при съществуващите в страната общественно-икономически условия на живот, преценени към датата на увредата, с оглед на конкретните обстоятелства по делото.

Този размер съответства и на съдебната практика по аналогични случаи.

Към датата на смъртта на своя син, неговите родители са били съответно на 56 и 50 г. и са загубили дете на 25 години, което родили и отгледали съвместно, с което живели в едно домакинство до една година преди инцидента. Били задружни и сплотени, помагали си.

Като изхожда от установените по делото факти, относно действително претърпените болки и страдания от ищците, вследствие търпените от тях болки и страдания от загубата на своя син, изведени както от доказателствата по делото, така и на база съществуващите житейски морално-етични принципи, настоящият състав намира, че определените по-горе обезщетения не са завишени по своя размер, спрямо действително установените по делото факти и не противоречат на принципа на справедливостта.

С оглед приетия принос обезщетенията от 140 000 лв. следва да бъдат намалени със сумите от по 42 000 лв., съобразно приетия принос, т.е. размерът на дължимите обезщетения на двамата родители възлиза на сумите от по 98 000 лв.

Предвид гореизложеното въззивната жалба на ищците С.С. и Е.С. се явява основателна, поради което решението на първоинстанционния съд ще следва да бъде отменено в частта, с която съдът е отхвърлил исквете на С.С. и Е.С. за разликата над сумите от по 72 000 лв. до сумите от по 98 000 лв. и вместо него да се постанови друго с което на ищците да се присъдят застрахователни обезщетения в размер на сумите от по още 26 000 лв.

По въззивната жалба на ищцата В.С.. Същата е неоснователна, а решението на първоинстанционния съд правилно и законосъобразно.

Правилно СГС е приел, че ищцата не доказва главно и пълно наличието на особено близка връзка с починалия ѝ брат и действително претърпени от смъртта му вреди.

Ищцата и с ангажираните писмени доказателства, удостоверяващи роднинската ѝ връзка с починалото лице, не притежава материално правна легитимация по предявения от нея иск, с оглед приетото в Тълкувателно решение № 1/2016 от 21 юни 2018 г., постановено по т.д. № 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС.

Със същото се прие, че материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техния близък са лицата, посочени в

Постановление № 4 от 25.V.1961 г. и Постановление № 5 от 24.XI.1969 г. на Пленума на Върховния съд, и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. Обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди.

Обезщетение следва да се присъди само тогава, когато от доказателствата по делото може да се направи несъмнен извод, че лицето, което претендира обезщетение, е провело пълно и главно доказване за съществуването на трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и за настъпили в резултат на неговата смърт сериозни (като интензитет и продължителност) морални болки и страдания.

Ищцата не е провела такова доказване.

Разпитаните свидетели установят, че сестрата и братът са се обичали много, помагали си. Но както е прието и в мотивите на цитираното по-горе тълкувателно решение, връзките между братя, братя и сестри, бабите/дядовците и внуците по начало се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост.

Но за получаването на обезщетение не е достатъчна само формалната връзка на родство.

В случая ищцата не доказва конкретни житейски обстоятелства, в резултат на които привързаността между нея и брат ѝ да е станала толкова силна, че смъртта на последния да е причинил на ищцата морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за тази родствена връзка. Мъката и болката от загубата, са нормални траурни реакции присъщи на всеки човек, поставен в такава ситуация-неочаквана смърт на близък родственик.

Конкретни житейски обстоятелства биха били например ранното оставане на децата без родител/и, при което починалият като по-голям е полагал грижи по отглеждането на своите брат и сестра, типични за грижи полагани от майка/баща. В случая ищцата и нейния брат са отгледани от двамата родители, а към момента на смъртта на своя брат, ищцата е имала свое семейство-съпруг и дете и е живяла в отделно домакинство.

Съобразно приетото с Тълкувателното решение, застрахователно обезщетение на ищцата като сестра на починалия би могло да се присъди само по изключение. Принципно „изключение“ означава вън от правилото, от типичното.

Нормалното, типичното е сестра да страда и да тъгува за починалия си брат. В случая обаче ищцата следваше да докаже болки и страдания извън тези типични и нормални за родствената връзка.

И тъй като такива не са установени и доказани, то искът подлежи на отхвърляне като неоснователен и недоказан, както правилно е приел и първоинстанционния съд, поради което и в тази обжалвана част решението ще следва да бъде потвърдено.

По отговорността за разностите:

По разноските направени от страните в първата инстанция.

Ищците С.С. и Е.С. са направили разноски в размер на 200 лв. за внесената от тях държавна такса. Съобразно уважената част от иска, ответникът и на основание чл.78, ал.1 от ГПК им дължи разноски в размер на 130,66 лв., поради което ответникът ще следва да бъде осъден да заплати на двамата ищци още сумата от 50,66 лв., представляваща разликата над присъдената от СГС сума от 80 лв. до дължимия размер от 130,66 лв.

На ищцата В.С. разноски не се дължат, предвид отхвърлянето на предявения от нея иск в неговата цялост.

Ответникът е направил разноски в общ размер на сумата от 10721 лв. Предявените искове пред първата инстанция са в общ размер на сумата от 360 000 лв. Уважените искове с оглед настоящото решение са в общ размер на сумата от 196 000 лв., съответно отхвърлената част 164 000 лв. Съобразно тази отхвърлена част на ответника се дължат разноски в размер на 4 883,92 лв. С първоинстанционното решение, съдът е осъдил ответниците да заплатят разноски в размер на сумата от 6 432,60 лв. При това положение и с оглед липсата на молба по чл.248 ГПК, решението в частта за присъдените в полза на ответното дружество разноски не следва да бъде отменяно, съответно на ответника не следва да бъдат присъждани още разноски.

На основание чл.78, ал.6 от ГПК ответникът ще следва да бъде осъден да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Софийски градски съд сумата от още 2080 лв. дължима държавна такса, представляваща разликата над присъдената от СГС 5 760 лв. до дължимия размер от 7 840 лв., както и сумата от още 57,78 лв., разликата над присъдената от СГС сума от 160 лв. до дължимия размер от 217,78 лв. разноски заплатени от бюджета на съда.

Предмет на настоящото производство е и частната въззивна жалба на адвокат П. срещу Определение № 272549 от 05.08.2021 г., с което първоинстанционният съд е оставил без уважение молбата на адвокат П. с правно основание чл.248 ГПК, с която е поискано да й бъде присъдено адвокатско възнаграждение по реда на чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата. Първоинстанционният съд е оставил без уважение това искане, като както в мотивите си, така и в определението си е посочил, че липсва договор за правна защита и съдействие, от който да е видно как е договорено адвокатско възнаграждение. Приел е също така, че представените с писмената защита на ищците договори, са приложени след законоустановения срок и за това не следва да бъдат взети предвид от съда при разпределяне на отговорността за разноски.

Частната въззивна жалба е основателна, а определението на първоинстанционния съд като неправилно ще следва да бъде отменено.

Съобразно съдебна практика формираната по реда на чл.290 от ГПК, обективизирана в Решение № 97/06.07.2009 г., по т. д. № 745/2008 г. на второ т. о. на ВКС, Решение № 111 от 1.07.2011 г. на ВКС по т. д. № 676/2010 г., II т. о., ТК, обстоятелството, че ищците са освободени от държавна такса, не рефлектира автоматично върху възможността адвокатът

да окаже безплатна адвокатска помощ и съдействие и не предопределя приложението на чл. 38 ЗА, поради което страната следва да представи по делото договор, пълномощно или друг писмен документ, в който да е посочено някое от основанията на чл.38 от ЗА за осъществяване на безплатна правна помощ. При липсата на такъв писмен документ, за съда липсва и задължение да определи възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2, изр. 2 ЗА.

Правилен е изводът на първоинстанционния съд, че не следва да взема предвид представените от адвокат П. договори след приключване на устните състезания по делото. Но от друга страна още с исковата си молба ищците са направили изявление, че адвокатската помощ е безплатна и уговорена при хипотезата и изискванията на чл.38, ал.1, т.1 и т.2 от Закона за адвокатурата, поради което са направили искане ответникът да бъде осъден да заплати адвокатско възнаграждение на основание чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата. По делото липсват други данни, които да опровергават това заявление. Ответникът също не го е оспорвал.

С Определение № 515/02.10.2015 г., постановено по ч.т.д. № 2340/2015 г. по описа на ВКС, I т.о, постановено по реда на чл.274, ал.3 от ГПК съдът е приел, че достатъчно за уважаване на искането по чл.38, ал.2 от ЗА е правната помощ по делото да е осъществена без данни за договорен в тежест на доверителя размер на възнаграждението по чл.36, ал.2 от ЗА, заявление, че предоставената правна помощ е договорена като безвъзмездна и липса на данни, които да го опровергават и отговорност на насрещната страна за разноски, съобразно правилата на чл.78 ГПК.

В случая е налице тази хипотеза, поради което и на основание чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата ответникът ще следва да бъде осъден да заплати на адвокат П. адвокатско възнаграждение в размер на 4 753 лв., което е определено на основание чл.7, ал.2, т.5 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и е съответно на уважената част от исковете.

По разноските направени пред настоящата въззивна инстанция:

Доколкото въззивната жалба на ответното застрахователно дружество не се уважава, то и на въззивника-ответник разноски в настоящото производство за внесената държавна такса за неговата въззивна жалба и процесуално представителство по чл.7 от Наредба № 1/09.07.2004 г., не се дължат.

Такива не се дължат и на въззивникът-ищец В. С..

Адвокат П. е осъществявала безплатна правна помощ на въззивниците-ищци С.С. и Е.С., поради което ответникът ще следва да бъде осъден да й заплати адвокатско възнаграждение по чл.38, ал.2 от ЗА за процесуално представителство пред въззивната инстанция в размер на 2 052,14 лв., съответно на уважената част от жалбите /52 000 лв. при обжалваем интерес от 56 000 лв./

Тъй като въззивната жалба на ищците се уважава частично, то на ответника по въззивната жалба се дължат разноски за адвокатско възнаграждение по чл.9 от Наредба № 1, изрично претендирани в списъка за разноски в размер на 2 287,50 лв. Възражението на процесуалния

представител на въззивниците-ищци за прекомерност на заплатеното адвокатско възнаграждение е основателно. Обжалваемият интерес е 56 000 лв., при което и на основание чл.7, ал.2, т.4 от Наредбата, минималното адвокатско възнаграждение възлиза на сумата от 2 210 лв., до който размер съдът го намалява. Възнаграждението се дължи с начислено ДДС, предвид обстоятелството че адвокат Х. е регистрирана по ЗДДС, за което са представени доказателства, т.е. 2 652 лв. От тази сума и съобразно отхвърлената част от въззивните жалби, на ответника по жалбите се дължи сума в размер на 189,43 лв.

Водим от горното, Апелативен съд - София, 8-ми граждански състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 263662 от 04.06.2021 г., постановено по гр.д. № 12962/2020 г. по описа на Софийски градски съд, ГО, I-14 състав **в частта**, с която предявените от С. А. С. и Е. П. С. против ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД искове за неимуществени вреди са отхвърлени за разликата над сумите от по 72 000 лв. до сумите от по 98 000 лв. и вместо него постановява:

ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК-ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД, дружество вписано в Търговския регистър при Агенция по вписванията-София с ЕИК 121265177, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Света София“ № 7 да заплати на основание чл.432, ал.1 от КЗ, във връзка с чл.45 от ЗЗД и на основание чл.86, ал.1 от ЗЗД на С. А. С., ЕГН ***** и на Е. П. С., ЕГН ***** и двамата със съдебен адрес: гр.***, ул. „****“ № 11-13, офис 5 адвокат Т. П. още сумите от по 26 000 лв. /двадесет и шест хиляди лв./ за всеки един, представляващи разликата над присъдените от по 72 000 лв. до дължимия размер от по 98 000 лв., застрахователни обезщетения за претърпените от ищите неимуществени вреди-болки и страдания от смъртта на техния син Е. С. С., настъпила в пряка причинно следствена връзка от ПТП, осъществено на 21.10.2019 г. в гр.София, виновно причинено от водача на л.а.м. „Мерцедес Ц 250“ с рег. № ***, който автомобил е имал валидна към датата на произшествието задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ при ответното дружество обективизирана в застрахователна полица № BG/23/119000456216 с валидност от 08.02.2019 г. до 07.02.2020 г., ведно със законната лихва върху главниците, считано от 01.05.2020 г. до окончателното изплащане на сумите, на основание чл.78, ал.1 от ГПК да заплати още сумата от 50,66 лв. /петдесет и 0,66 лв./ разности, представляваща разликата над присъдената от СГС сума от 80 лв. до дължимия размер от 130,66 лв.

ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК-ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД, дружество вписано в Търговския регистър при Агенция по вписванията-София с ЕИК 121265177, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Света София“ № 7 да заплати на основание чл.78, ал.6 от ГПК в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Софийски градски съд сумата от още 2080 лв. /две хиляди и осемдесет лв./ дължима държавна такса, представляваща разликата над присъдената от СГС 5 760 лв. до дължимия размер от 7 840 лв., както и сумата от още 57,78 лв. /петдесет и седем и 0,78 лв./ разликата над присъдената от СГС сума от 160 лв. до

дължимия размер от 217,78 лв. разноски заплатени от бюджета на съда.

ПОТВЪРЖДАВА Решението в останалата обжалвана част.

Решението в останалата част като не обжалвано е влязло в сила.

ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК-ЗАСТРАХОВАНЕ” АД, дружество вписано в Търговския регистър при Агенция по вписванията-София с ЕИК 121265177, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Света София” № 7 да заплати на основание чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата на адвокат Т. И. П., ЕГН *****, гр.***, ул. „****“ № 11-13, офис 5 адвокатско възнаграждение за процесуално представителство пред въззивната инстанция в размер на 2 052,14 лв./две хиляди петдесет и два и 0,14 лв./

ОСЪЖДА С. А. С., ЕГН *****, и на **Е. П. С.**, ЕГН *****, и двамата със съдебен адрес: гр.***, ул. „****“ № 11-13, офис 5 адвокат Т. П. да заплатят на основание чл.78, ал.3 от ГПК на ЗАД „ОЗК-ЗАСТРАХОВАНЕ” АД, дружество вписано в Търговския регистър при Агенция по вписванията-София с ЕИК 121265177, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Света София” № 7 сумата от 189,43 лв. /сто осемдесет и девет и 0,43 лв./ разноски направени пред настоящата въззивна инстанция.

Решението е постановено при участието на **Ю. П. Й.**, ЕГН *****, със съдебен адрес: гр.***, ул. „****“ № 50б, ет.2, ап.6 в качеството му на трето лице помагач, конституирано на страната на ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, ЕИК 040638060.

ОТМЕНЯ Определение № 272549/05.08.2021 г., постановено по гр.д.№ 12962/2020 г. по описа на СГС, I-14 състав и вместо него постановява:

ИЗМЕНЯ Решение № 263662 от 04.06.2021 г., постановено по гр.д. № 12962/2020 г. по описа на Софийски градски съд, ГО, I-14 състав в частта за разноските, като **ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК-ЗАСТРАХОВАНЕ” АД**, дружество вписано в Търговския регистър при Агенция по вписванията-София с ЕИК 121265177, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Света София” № 7 да заплати на основание чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата на адвокат Т. И. П., ЕГН *****, гр.***, ул. „****“ № 11-13, офис 5 адвокатско възнаграждение за процесуално представителство пред първата инстанция в размер на 4 753 лв. /четири хиляди седемстотин петдесет и три лв./

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните при условията на чл.280, ал.1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____